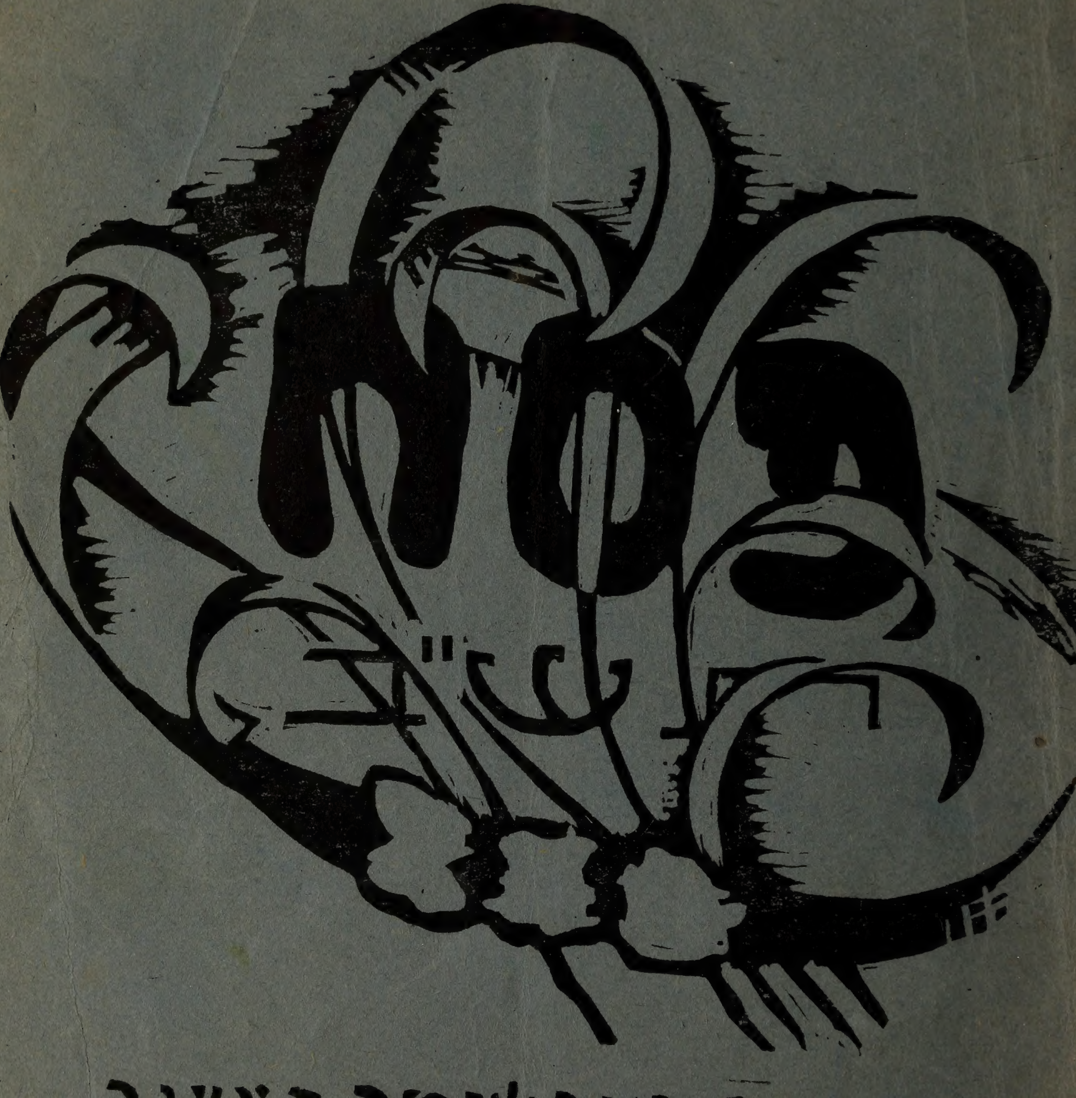
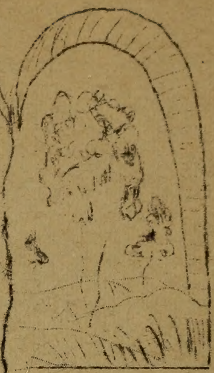

קבוצת השומר הצעיר

מרחביה

מקהלה:

מה יפית האביב

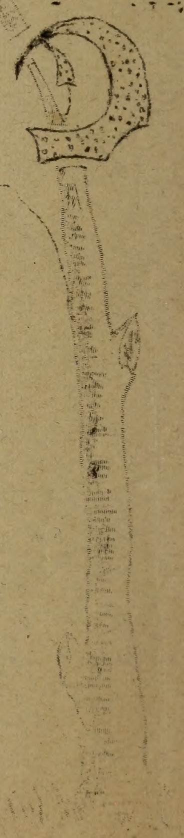
מַה יָּפִית, הָאָבִיב
בַּשָּׂדֶה, בָּאָחוּ
הַצִּיצִים יִפְרְחוּ
צַהֲלַת חַיִּים סָבִיב
מַה נָּעַמְתָּ, הָאָבִיב.
מַה יָּפִית, הָאָבִיב!

מַה יָּפִית, הָעוֹלָם.
יָם וָגַן פָּתוּחַ
יַךְ גַּלִּים בָּרוּחַ
וּמַזְהִירִים פְּנֵי הָאֲגַם.
מַה יָּפִית, הָעוֹלָם.
מַה נָּעַמְתָּ, הָעוֹלָם!

מַה יָּפִית, בּוֹקֶר אוֹר.
כָּל עָנָף, כָּל עֵשֶׂב
יֵשְׁתְּ הַטַּל הַכֶּסֶף.
יִנְחוּ טַל, יָפִיצוּ מוֹר.
מַה יָּפִית בּוֹקֶר אוֹר.
מַה נָּעַמְתָּ, בּוֹקֶר אוֹר!

הנה הסתיו עבר, הגשם חלף הלך לו, הנצנים נראו בארץ וקול התור נשמע בארצנו. התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח. קומי לך, רעיתי, יפתי, ולכי לך...

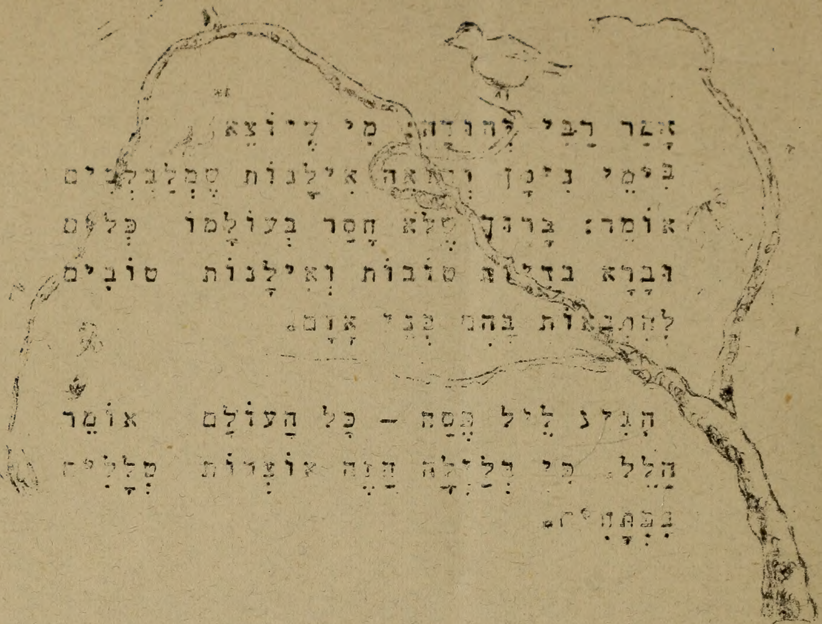
לכה, דודי, נצא לשדה, נלינה בכפרים, נשכימה לכרמים; נראה אם פרחה הגפן, פתח הסמדר, הנצו הרמונים. הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים חדשים אם ישנים...

פעמי אביב

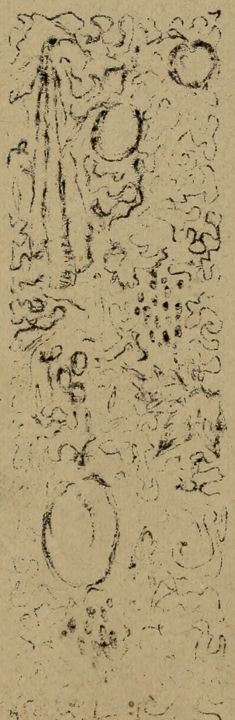
היתה רוח אחרת, גבהו שמי השמים,
ויגלו מרחקים בהירים, רחבי ידים –
על ההר עומדות רגלי האביב!
על המגרש עם שמש אדים חמים מעתשחים,
מן העצים הרטובים פטורי ציצים מתפתחים,
היתה רוח אחרת מסביב.

עוד לא פרצו הנגוהות, אין עוד צלצלי תרועה,
מאליה תתפשט שירה יפה וצנועה,
אורות רבים כמו בוקעים ועולים –
חבו כמעט! ותתפרץ עוז החיים החתומים,
יציץ פתאום ויתגל כל עזוז-העלומים,
כל הפוחות הפורים, הגדולים!

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִי שֶׁיּוֹצֵא
בִּימֵי נִיסָן וְרוֹאֶה אִילָנוֹת שֶׁמְּלַבְלְבִים
אוֹמֵר: בָּרוּךְ שֶׁלֹּא חִסֵּר בְּעוֹלָמוֹ כְּלוּם
וּבָרָא בוֹ בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְאִילָנוֹת טוֹבִים
לְהִתְנָאוֹת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם.

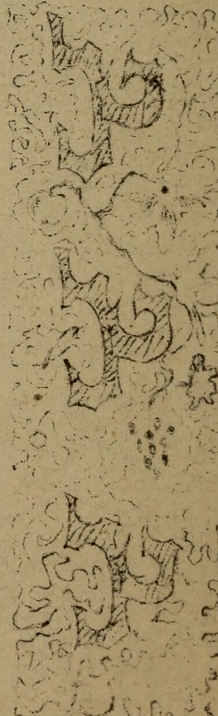
הִגִּיעַ לֵיל פֶּסַח – כָּל הָעוֹלָם אוֹמֵר
הַלֵּל, כִּי הַלַּיְלָה הַזֶּה אוֹצְרוֹת טְלָלִים
נִפְתָּחִים.

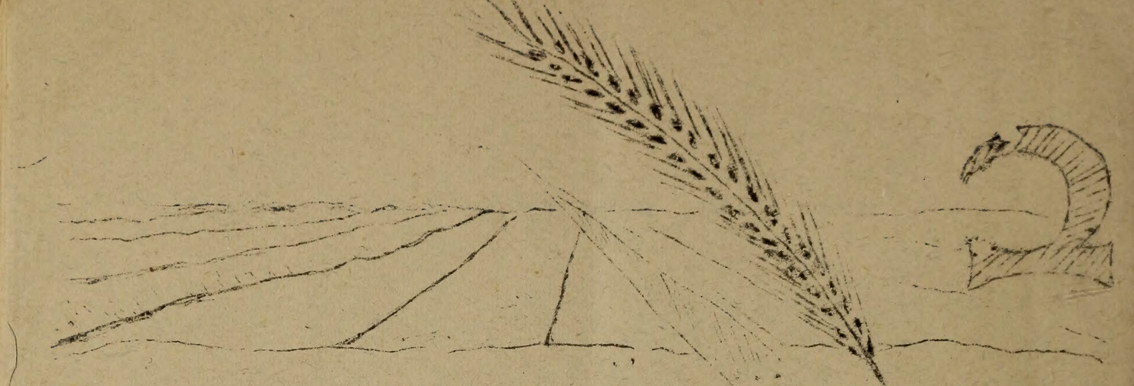

תֵּן לִרְצוֹת אַרְצְךָ
שֶׁיִּתְּנוּ בְּרָכָה בְּדִיצָךְ
רוֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ הַפְרִיצָךְ
קוֹמֵם עִיר בָּהּ חֶפְצָךְ

צַוֵּה שָׁנָה טוֹבָה וּמְעֻטֶּרֶת
פְּרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת
עִיר כַּסֻּכָּה נוֹתֶרֶת
שִׂימָהּ בְּיָדְךָ עֲטֶרֶת

וְשֹׂבַע מָלֵא אֲסָמֵינוּ
כָּעֵת תְּחַדֵּשׁ יָמֵינוּ
[illegible]
גַּן רָוֶה שִׂימֵנוּ.

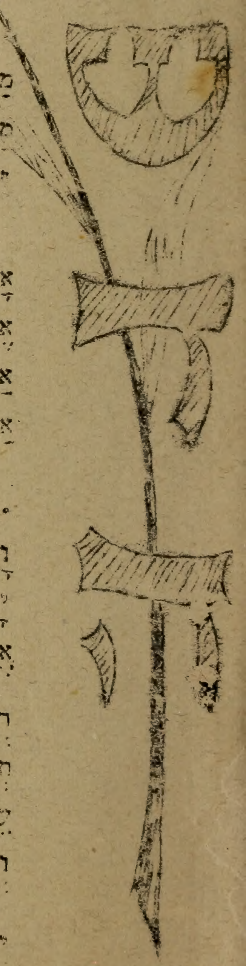
...אצא לי השדה ואשמע מה דיבבו אדוני מן הקמה,
מה לאט הרוח ממשק הקנים הזקופים, הגאים,
מה ירקום במחר זיז שדי; מה יפעל בגל הרים בדממה,
ומה השבלים תנענה הראשים הנעורים, המלאים?

אבואה בבר ואחבא, ובקומת שבליו אטבעה,
אתבולל בין שפעת גבעוליו, אסחף בשטף גליהם,
אקשיבה דומית היער, את רני החרש אשמעה,
אט אזני אל לחש הקציר ואשמע סוד שיח עליהם.

...אעמוד לפני הוד הקמה המאירה ושמחה,
ואדע את אשרי מה רב, אך עתה אראנו!
ידי עצבכן שבלים, ידי קומתכן טיפחה,
את כוחי פיזרתי בזה ואני אצברנו;

רסיסי זעתי את מגרפות אדמתכן השחורה הרטיבו,
תפילותי הורידה את מטר השמים על ניריכן,
עיני הרהיבו מלואות ראשיכן, את לבי הרחיבו,
והידד שירי יזעזע מנוחתכן ויפול על קציריכן –

יקרתם לי שדות, יקרתם לי שבעים ושבעה
[illegible]
שאולי ברגע זה ישאו קולם מבין חומות ושבי,
ועונה גם הם את ברכתי השלוחה אליהם מעמי.

נגינה: חליל

„הגולה” הוי, כי קרא אדוני לטבח ולאביב גם יחד;

השמש זרחה, השטה פרחה, והשוחט – שחט!

איכה בישא

איכה בישא?

איכה בישא זאת עם פטישי סלעים וחרמשי שדות

ולא תרפה היד ולב לא ישבות –

איכה בישא כל זאת?

למי יש לב לשאת יומם וליל, יומם וליל

את האימה של הגוית-גרדום-תמיד במלוא תבל?

למי יש לב, למי יש לב לזאת?

למי כנור להחריד צלילי אבדון ושכול

ממיתרי תליה של מאבדי-עצמו, קהל גדול?

למי כנור, למי כנור לזאת?

למי דמעות לבכות, לבכות בכי עלבון ויתום

על בלהות תינוק, גועה ביערות ערום?

למי דמעותיו, למי דמעות לזאת?

איכה נכלנו – נתיתמנו כן –

תינוק את אבא, אם את בנה ואח את אח –

איכה נכלנו כן?

איכה הלמה עתה עלינו

זרועות ליל והרגון יום-יום?

איכה הלמה לבנו תבל לשדודים?

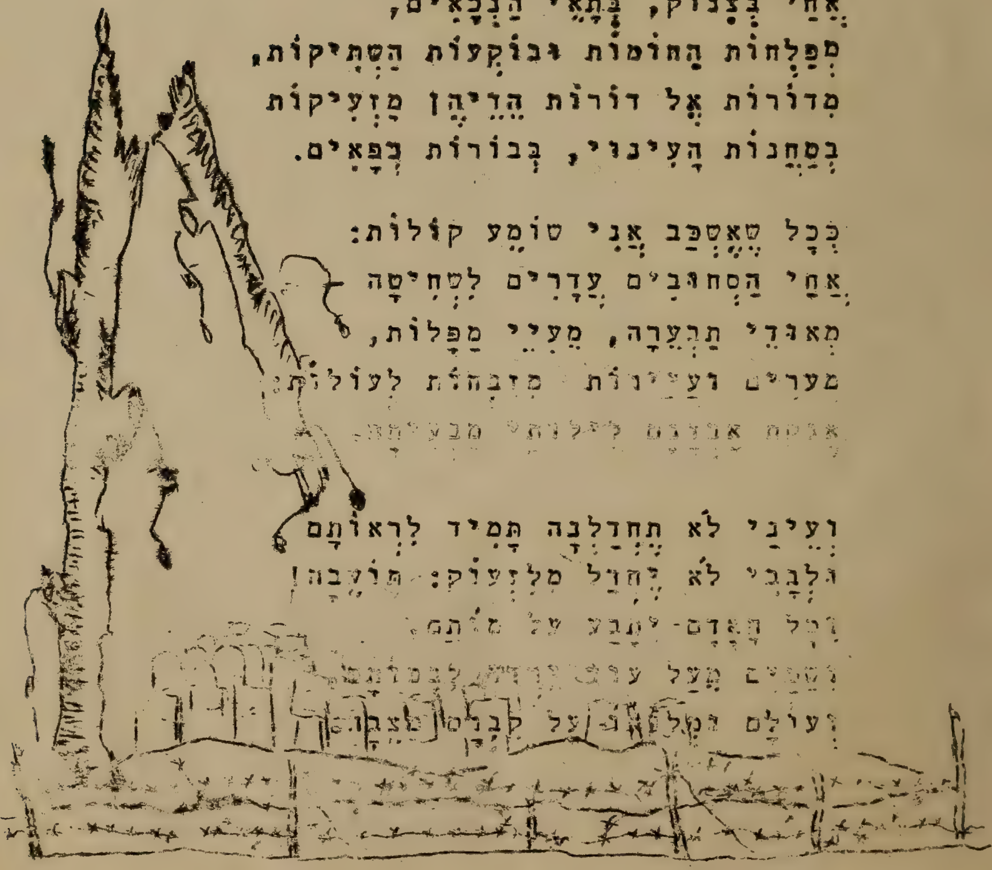
בכל שאלך

בכל שאלך - אני שומע צעדים:
אחי ביערים, בבצות, במערות,
עמוסי חשכה, סערה ונדודים,
רדופי להבות, מגפות ופחדים,
במטר, בשלגים, בסופות, בסערות.

בכל שאעמוד אני שומע דפיקות;
אחי בצנוק, בתאי הנכאים,
מפלחות החומות ובוקעות השתיקות,
מדורות אל דורות הדיהן מזעיקות
במחנות העינוי, בבורות דכאים.

בכל שאסבב אני שומע קולות:
אחי הסחובים עדרים לשחיטה
מאגדי תבערה, מעיי מפלות,
מערים ועיירות מזבחות לעולות;
אזנים אבנים ליללותי מבעתה.

ועיני לא תחדלנה תמיד לראותם
ולבבי לא יחדל מלזעוק: תועבה!
כל האדם ייתבע על מותם
ושמים מעל [illegible] לנקמתם
ועולם המלא על קברם מצבה.

ליל התקדש חג -- חג החירות והאביב --
נתכנו כולנו - על זקנינו וטפנו,
על ילדינו הרכים, על נעורינו ועל
ידידינו - כל העדה, כל המשפחה
הקיבוצית הגדולה.

בליל זה בשלב את זכרונבו עם זכרון כל הדורות,
אשר נתנסו בנסיון היציאה מעבדות לחירות, ביחד
את הגותנו לכל הנלכאים והנדכאים אשר בצלם האדם,
המיחלים כמונו, על פני תבל רבה, ליום האביב
והחירות. והיינו לפרוזה — זו של כנסת גדולה -
כנסת ישראל וכנסת האדם - והיה חגנו חג אמת, חג
רבוא הרבבות.

חכמת קדומים העלה לקומתנו ההגדה של יציאת -
מצרים, כסמל קדמון לפריקת עול משעבדים
ונוגשים, כסמל לכוח האיתנים, הסובר כל מעצור
בדרך אל השחרור העצמי.

ונס השחרור, נס-התחיה של עם עבדים לעם בן-
חורין - הוא סמל תחית האדם לחיים חדשים, לחיי
חירות ויצירה. סמל זה מעורה ומשולב בנס קדום
ונצחי יותר -- בנס תחית הטבע לחיים חדשים - נס
האביב.

כל דור ודור הננו חייבים לראות את עצמנו כאילו יצאנו ממצרים. בכל דור ודור נאנקים עמלים ונאנקים ישראל תחת עול משעבדים. ובכל דור ודור מתפרץ חרון הנדכאים לפרוק עול; ובכל דור ודור יתרונן לב העשוקים לקראת תקוות השחרור והתחיה, לקראת חיים חדשים ואביב חדש. מתוך נחלי דם ודמע של מלחמת העולם הקודמת הורמה יד לפרוק עולמים כל עול משעבדים והתרונן מקצה תבל ועד קצהו תקוות אביב עולמים. ובששית של כדור הארץ נזדקף גו-ענק של מליונים עשוקי גורל ויגשימו חזון של דורות עמלים – מדינת פועלים ואכרים. וגם לעמנו, העשוק שבעשוקים, הגיחה תקוות התחיה מתוך הערפלים והוסטה יד-ראשונים נרעזים לחונן עפרות מולדת ולשים קץ לחשכת הגלות.

קצרה היד ולא השיגה את התכלית השלימה. ושוב גברה המצוקה ועלה נחשול הזדון – והוא איום שבעתיים.

תהי שוב שה ישראל פזורה על פני שדות-קטל, מוטפלים בגיטאות, רמוסים במגף עריצים. ואל חופי המפלט האחרון, חופי המולדת, חותרות ספינות על פני ימים גועשים, ספינות-מתים, ספינות-מפלצות, ספינות-דמע ואנקת-יאוש. ובהגיען אל החוף תגעל יד זדונים את שער התקוה האחרונה.

והיתה אותה ספינת מעפילים, אשר מנת-גורלה המוות במצולות-ים, לסמל הגורל הישראלי האיום בימים אלה.

יד לא נגדעה זרוע הרשע; עודנה נטויה וכוחה להרוס גדול. עוד לא נתמצו כל הסכנות ועוד לא באו למלוא גילויי צפונות המלחמה על עמים וארצות ועלינו בכלל זה.

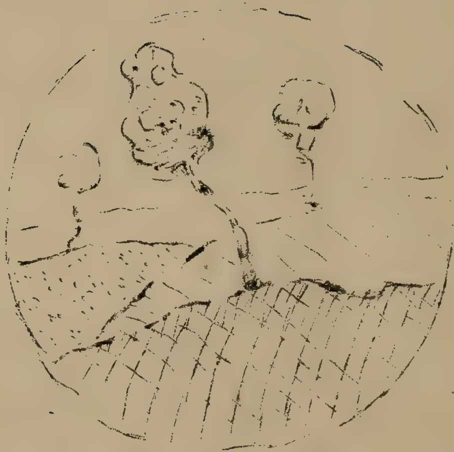
וגם כי תנופץ זרוע רשעים - טרם נושענו מהנ-חמות של הצדיקים המתחסדים. כי טרם בקעו מבין עיי וזרבדת קולות הזעם של מבשרי השחרור. טרם היתה אנקת עבדים לקול עזוז-החירות והאביב.

על-כן נשאב מנבכי הדורות וממעיני כל שואפי החירות את אמונת האומן. על-כן נספר ביציאת מצרים.

בכל דור ודור דננו חייבים לראות את עצמנו כאילו יצאנו ממצרים. כי בכל דור ודור היתה דרך-גאולים - הדרך מעבדות לחירות - גבורת מעפילים וחמת פורקי עול השיעבוד.

על-כן נייחד יום זה בין כל ימות העמל, ימי חדוות-היצירה וחרדת-העתידות, ימי רנת הקוצרים וציר ישראל וסבל משועבדים ונהרי-נחלי דם בכל אתר -

לכן נייחד לילה זה מכל הלילות ונרבה בו לספר ביציאת מצרים - זכר ותקוה לגאולה כי תבוא, לשחרור כי יקום, לתחית ישראל ולחירות שלימה של כל האדם כי יכוננו -

המלים ע״פ ירמיהו
המוסיקה: באך

מנגינה: ח.ז.ל.

יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה;
ואבכה יומם ולילה את חללי בת-עמי.

על ההרים אשא נהי, על נאות מדבר קינה;
והפכתי אבלם לששון ושמחתים מיגונם.

הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי
ארץ, בם עור ופסח הרה וילדת יחדיו.
קהל גדול ישובו הנה. ובאו ורננו במרום-
ציון - על דגן ועל תירוש ועל יצהר ועל
בני-בקר והיתה נפשם כגן רוה ולא יוסיפו
לדאבה עוד.

הִנְנִי מוּכָן וּמְזוּמָן לְסַפֵּר בִּיצִיאַת
מִצְרַיִם:

בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם.
וַיָּבֹא יוֹסֵף וַיַּגֵּד לְפַרְעֹה וַיֹּאמֶר: אָבִי
וְאַחַי בָּאוּ מֵאֶרֶץ כְּנַעַן וְהִנָּם בְּאֶרֶץ גּוֹשֶׁן.
רוֹעֵי צֹאן גַּם אֲנַחְנוּ, גַּם אֲבוֹתֵינוּ. לָגוּר
בָּאָרֶץ בָּאנוּ, כִּי אֵין מִרְעֶה לַצֹּאן אֲשֶׁר לָהֶם,
כִּי כָבֵד הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן.

"אֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָנֶיךָ הִיא. בְּמֵיטַב הָאָרֶץ
הוֹשֵׁב אֶת אָבִיךָ וְאֶת אַחֶיךָ. וְאִם יָדַעְתָּ וְיֵשׁ
בָּהֶם אַנְשֵׁי חַיִל וְשַׂמְתָּם שָׂרֵי מִקְנֶה עַל אֲשֶׁר
לִי."

וַיָּמָת יוֹסֵף וְאֶחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא. וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּרְבּוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד
מְאֹד. וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם. וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ
עַל מִצְרַיִם, אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר
אֶל עַמּוֹ: הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם
מִמֶּנּוּ! הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה, וְהָיָה
כִּי תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל
שׂוֹנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ.
וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ
בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת, אֶת פִּתֹם וְאֶת

רעמסס. ויאנחו בני ישראל מן העבודה הקשה
ותעל שועתם לשמים. וכאשר יענו אותו - כן
ירבה וכן יפרוץ.

ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו
וירא בסבלותם. וירא איש מצרי מכה איש עב-
רי מאחיו. ויפן כה-וכה וירא כי אין איש
ויך את המצרי ויטמנהו בחול. ויצא ביום
השני והנה שני עברים נצים. ויאמר לרשע:
למה תכה רעך? ויאמר: מי שמך לאיש שר
ושופט עלינו? הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת
את המצרי? ויירא משה ויאמר: אכן, נודע
הדבר. וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש לה-
רוג את משה. ויברח משה מפני פרעה וישב
בארץ מדין.

"ויצא אל אחיו וירא בסבלותם" - שהיה רואה
בסבלותם ובוכה ואומר: מי יתן מותי עליכם
ומסייע לכל אחד ואחד מהם.

ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו וינהג
את הצאן אחר המדבר ויבוא אל הר האלוהים
חורבה. וירא מלאך אלוהים בלבת האש מתוך
הסנה, וירא והנה הסנה בוער באש ואיננו

אכל. ויאמר משה: אסורה נא ואראה
את המראה הגדול הזה. ויקרא אליו
אלהים מתוך הסנה: משה! משה!
ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים
ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו ועתה
לכה ואשלחך אל פרעה והעלית הוצאת
את עמי בני ישראל ממצרים אל ארץ
טובה ורחבה, אל ארץ זבת חלב ודבש.

לך בוא מצרימה ובאת אל הנענים
והאומללים, אל כל הנאנחים והנ-
כאים ואמרת אליהם: כי עבדים הם
והם לא ירגישו; כי אומללים הם
– והם לא ידעו; וכי גדול עניים
הגדולים ממכאוביהם ונורא לחצם –
והם לא יאמינו. ופקחת עיניהם –
בחוזק־יד – על כל לחצם ועל כל
ענים וגאלת אותם. ועם רב ימשך
אחריך מקרב אחיך, אשר לא ידעת
ואני לא ידעך ומקרב כל העם מסב
אשר רע ומר להם, והיית לאב המון
אדם רב ולראש שבטיו ועשית מן
התולעים אדם ומן האדם עם כעפרות
חול – ארץ.

וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארותם, צרורות בשמלותם על שכמם. ויסעו בני ישראל מרעמסס סוכתה וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר ומקנה כבד מאד. ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עוגות – מצות, כי לא חמץ, כי לא יכלו להתמהמה וגם צידה לא עשו להם.

ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו: מה זאת עשינו כי שלחנו את בני ישראל מעבדנו? וירדוף אחרי בני ישראל ובני ישראל יוצאים ביד רמה. ויט משה את ידו על הים – ויבקעו המים ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה, והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. וירדפו מצרים ויבואו אחריהם. ויט משה את ידו על הים – וישובו המים ויכסו את הרכב ואת הפר־שים וכול חיל מצרים הבאים אחריהם בים. ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם.

מקהלה:

בצאת ישראל ממצרים, בית יעקב מעם לועז
היתה יהודה לקדשו, ישראל ממשלותיו
הים ראה וינס הירדן יסוב לאחור
ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן

מה לך הים כי תנוס הירדן תסוב לאחור
ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן

מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב
ההופכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים

דַּי בְּתוֹךְ בְּעָיוֹת עַל הַיָּם. כַּת אוֹמֶרֶת: לָשׁוּב לְמִצְרַיִם. וְאַחַת אוֹמֶרֶת: לִיפּוֹל אֶל הַיָּם. וְאַחַת אוֹמֶרֶת: לַעֲשׂוֹת מִלְחָמָה כְּנֶגְדָּם. וְאַחַת אוֹמֶרֶת: לִצְוֹחַ כְּנֶגְדָּם! מִתּוֹךְ שֶׁהָיוּ עוֹמְדִים וְנוֹטְלִים עֵצָה אֵלּוּ וָאֵלּוּ – קָפַץ נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב וְיָרַד לַיָּם תְּחִלָּה.

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בְּשָׁעָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים עַל שְׂפַת הַיָּם – הָיוּ שְׁבָטִים מִתְנַצְּחִים זֶה עִם זֶה. זֶה אוֹמֵר: אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם וְזֶה אוֹמֵר: אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם!

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: לֹא כָךְ הָיָה הַמַּעֲשֶׂה. אֶלָּא זֶה אוֹמֵר: אֵין אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם וְזֶה אוֹמֵר: אֵין אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם...

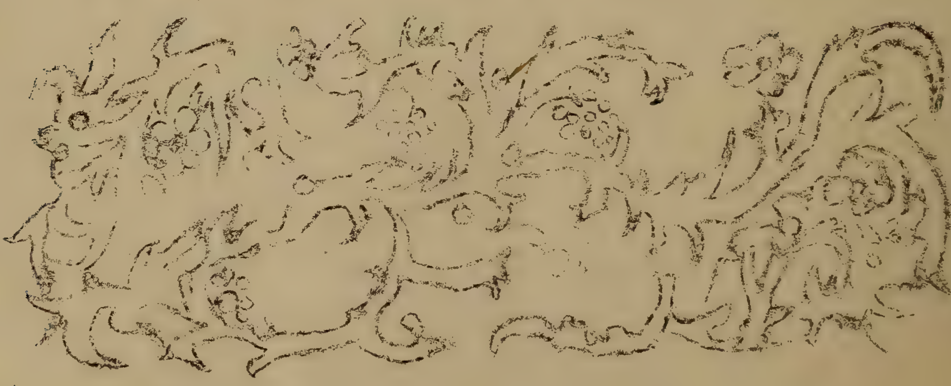
וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ מָיִם. וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה, כִּי מָרִים הֵם וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה לֵאמֹר: מַה נִּשְׁתֶּה? וַיָּרֶב הָעָם עִם מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ: תְּנָה לָנוּ מַיִם וְנִשְׁתֶּה! לָמָּה זֶּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אוֹתִי וְאֶת בָּנַי וְאֶת מִקְנַי בַּצָּמָא?! וַיִּבְכּוּ

בני ישראל ויאמרו: זכרנו את הדגה,
אשר אכלנו במצרים חנם! בשבתנו על
סיר-הבשר, באכלנו לחם לשובע....

פתע פתאום יתנער דור עזוז וגבור,
דור גבור מלחמה.
והרעימו אדירים בקולם, קול ששים רבבה,
קול קורע הסערה ובנהמת המדבר הזועף יתחרה.
וסביבם בסערה, וסביבם בזעמה.
הם קוראים:
"אנחנו גבורים!
דור אחרון לשעבוד וראשון לגאולה אנחנו!
ירננו לבדה, ירבנו החזקה
את עובד הגולה מעל גאון צוארנו פרקה!
...גם עתה – אם סגר עלינו מדברו אל נקם,
ממעל גבע בא שיר עזוז ומרי – ונקם!
על אף הסמים וחמתם –
הבה ונעלה ההרה!
הסערה גם היא קוראת לנו:
הזינגו!
הבה ונעלה
ההרה!"

הא לחמא עניא די
אכלו אבהתנא בארעא
דמצרים. כל דכפין
ייתי ויכול, כל
דצריך ייתי ויפסח.
השתא עבדנו במי
צרי — לשנה הבאה
בארץ ישראל,
השנה אנו עולים בני
עבדות — לשנה
הבאה בני חורין!

נברך

על הגפן ועל פרי הגפן ועל תנובת
השדה ועל ארץ חמדה, טובה ורחבה שהנחלה
לאבותינו ולנו לאכול מפריה ולשבוע מטובה

נברך

על אשר גאלנו והגיענו ללילה הזה
לשמוח בו ולגיל ולהסב בו יחדיו. כן
יגיענו למועדים ולרגלים הבאים לקראתנו
בשלום, שמחים בבנין וששים בעבודה ונשיר
שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו.

חסל סידור פסח כהלכתו

ככל משפטו וחוקתו

כאשר זכינו לעשות אותו

כן נזכה לעשותו

קרוב נהל נטעי כנה

פדויים לציון ברנה

[illegible]